

Любен Каравелов

Който иска чуждото, той
изгубва и своето

Преди пет столетия византийските императори заключиха с турски-те султани тесен братски съюз против славянските племена и погубиха както тях, така и себе си. В ония тежки времена Восточната римска империя беше станала театър на всякакви престъпления и на всякакви гнусоти: императорите колежа един другото, майката ослепяваше синът си, жената убиваше мъжът си, синът затваряше баща си в манастирът и пр., следователно южнославянските племена, ако само да бъдеха по-сложни между себе си, без големи усилия можеха да седнат на Константиновият престол и да развалят онова гнило здание, което съществуваше само за срам и за отвращение на човечеството. Най-напред българското, а после сръбското славянско племе пожелаха да влязат в Цариград и да изкоренят византийската чума, която заражаваше сичката атмосфера, но бяха отблъснати от турските султани. Византийските императори не бяха в състояние да се борят с младите и силните южнославянски племена и повикаха турците на помощ. Сичка Европа се почудила, като видяла, че кръстът се е съединил в полумесеца и че цариградският патриарх чете „Спаси господи люди твоя“ над турският меч и ръси Мохамедовият байрак с осветена вода. Наистина, че южнославянските народности бяха покорени и хиляди хора избити; но и Византия не намери спасение.

И така, турците дойдоха на помощ на Византия, но скоро разбраха нейните слабости и нейната гнилот, и възползуваха се от тях. В 1458 г. Сюлейман преминал през Дарданел, зел Галиполи и направил там точка, от която можал да повелява на Византия. Най-напред били покорени Тракия, Македония, България и Сърбия. Маджарският крал Сихизмунд бил разбит от Баязида при Никопол; южна Гърция се покорила, и ако да не бил татарският хан Темерлан, който искал първенство и ненавиждал Баязида, то Византия щяла много по-рано да изпита своята съдба. Но това, щото не можал да извърши Баязид, извършил го Мохамед II. Византия в онова критическо време била в най-лошо състояние: в тоя големи град се намирало не повече от 100 000 жители, из които само 4970 били способни да носят оръжие; но гръцката гордост била дотолкова сляпа, щото не искала да припознае правото дело и да търси помощ между своите братия християни, които така също били обречени на погибел; и Палеолог пратил посланици в Рим да молят папа Евгения да обърне своето милостиво око на страдающите християни. Императорът и вселенският патриарх повече били склонени да съединят восточната черква със западната и да припознаят папата за глава на сичкото Христово стадо, нежелели да се съединят с южните славяни и да припознаят тяхното право. Византийската империя била съставена от различни народности, които

рано или късно трябало да поискат да живеят самостоятелно, следователно нейното съществуване било невъзможно; сичкото това познавали някои по-умни византийски императори и затова се старали да съединят господарствените интереси с черкова /та/ и с нейната помощ да продължат съществуването на своето господарство. Някои български и сръбски владетели твърде добре разбрали плановете на Византия и затова гледали с сичките си сили да разрушат тия плановете. Такива владетели са били Борис, Симеон, Самуил, Асен, Душан и Стефан Неман. Когато Палеологите видели, че южнославянските владетели захванали да ги бият с тяхното собствено оръжие, то тия в отчаяние повикали турците и решили се или да победят, или да умрат под ударите на Мохамедовият меч.

Подобен характер има и днес турско-гръцкият съюз. И наистина против кого се заключава тоя настъпателен и отбранителен съюз? Кого искат да бият кир Георги и султан Азис хан? – Разбира се, че славенските племена. Гърците видят днес, че се губят; видят, че тяхната вековна мечта се изпарява и от ден на ден заприличва на нула; усещат, че и тях ще да постигне такава съща участ, каквато е постигнала циганите и евреите, т.е. че и гърците, ако искат да живеят отделно като народ, трябва да се разпръснат по цяла Европа и да правят сарафлък или да продават халва, и сичкото това ги накара днес да заключат съюз със своите кръвни неприятелни, които около 500 години са пили тяхната кръв и приследовали са последователите на Христа. Из сичкото това се види, че южните славяни и ромъните са по-ненавистни за гърците, нежели Мохамедовите синове. Гърците в много отношения приличат на маджарите, които както и тия искат да съставляват големи и силни господарства без народ. Сякому е известна вече фанариотската пропаганда, която употребляваше сичките си сили да огърчи южнославянските племена и да достигне чрез това до своята мечтаема нова Византийска империя. Но когато патриархът и гръцките калугери не можаха да изпълнят своята мисия, както трябва, то нека да е жив Али паша! Така също и турците познават вече и сами своята слабост и нищожество и захванаха сяпа до подражават на Пеща и на Виена и да въоружават един християнски народ против други. Тряба ли ние да говориме тука, че както гърците, така и турците са твърде излъгани в своите надежди и че из нищо не става нещо. Турски народ няма в Европейска Турция, затова не може да бъде и турска империя; а гърците са разпръснати по светът, като чафутяте, и затова не е възможно вече да съставят и тия едно цяло и да мечтаят за Византийска империя; а без народ империя или без овце мандра са

празни мечти. Но гърците приличат на онова куче, което лежало насено-то и вардило едно парче месо и което ни на другите го давало и само го не яло. „Ние не можеме да достигнеме своите цели, затова и разваляме вашите планове“, говорят тия. „Ние се не боиме нито от вази, нито от вашите съюзници, защото ви знаеме, че сте безсилни и не сте за нищо и за никакво“, казваме ние.

Ние мислиме, че твърде умно говори пословицата: „Който иска чуждото, той изгубва и своето“, и ако старият турско-гръцки съюз унищожи Византийската империя, то днешното турско-гръцко братство ще да погуби и самият гръцки народ – това е вярно като ден. Нека гърците помислят, че ако тия до днес са имали дело само с българите, то от днес трябва да се борят с 14 милиона южни славяни, с 5 милиона ромъни, с 2 милиона арнаути и 72 милиона руси. Турско-гръцкият съюз има цел да защитава турско-гръцките интереси от славяните и ромъните; а Дунавската федерация желае да очисти Балканският полуостров и Южна Австрия от сяко едно тиранство, от сяка една анархия и от сяко едно насилие и да въдвори по бреговете на Дунавът мир, тишина, човечески права и пълна свобода. И така, на нашата страна е правдата и силата, следователно гръко-турският съюз е за нас съвсем неопасен. Освен това тоя варварски съюз ни отвори очите и показа ни с какви хора сме имали ние работа, следователно гърците със своите действия ни принесоха полза, а не вреда. Ние мислиме, че ни Сърбия, ни Ромъния, ни Росия няма вече в нищо да доверяват на гърците, защото от днес тия твърде лесно могат да бъдат турски шпиони.

Колкото за българите, то тия трябва да извършат следующото: Гърците съвсем зависят от нас и ако ние навреме да се земеме за работа, то твърде лесно можеме да ги убиеме без кръвопролитие и без големи разпри. Българите трябва да прекратят сяко земене-даване с гърците, да съставят между себе си общества, които да изписват иностранны стоки из Европа, и гърците ще да умрат от глад или ще да се покаят в своите прегрешения. Един народ, който се не занимава със земеделие, е полумъртъв и сякога зависи от друго; а гърците в това отношение са съвсем сходни с евреите. Убийте на такъв един народ търговията и неговото икономическо благосъстояние, и той е умрял. Тряба ли българите да се земат за това най-крайно средство и трябва ли тия дотолкова да бъдат мъстителни към своите неприятели? – Самите гърци ни дават право да постъпиме така, а не другояче.

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Христо Ценов

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7373>]